

Európska rada

V Bruseli 21. októbra 2022
(OR. en)

EUCO 31/22

CO EUR 27
CONCL 6

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Delegácie

Predmet: Zasadnutie Európskej rady (20. a 21. októbra 2022)
– závery

Delegáciám zasielame závery, ktoré prijala Európska rada na uvedenom zasadnutí.

I. UKRAJINA/RUSKO

Eskalujúca agresia Ruska

1. Európska rada sa zaoberala eskalujúcou útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine, ktorá ohrozuje európsky a svetový mier a bezpečnosť. Európska rada je odhodlaná bojovať proti dezinformáciám, ktorých cieľom je zmať naše kolektívne úsilie o obranu zvrchovanosti Ukrajiny a medzinárodného poriadku založeného na pravidlách. Opätovne zdôrazňuje, že za súčasnú energetickú a hospodársku krízu nesie zodpovednosť výlučne Rusko.
2. Európska rada čo najdôraznejšie odsudzuje nedávne nerozlišujúce raketové a dronové útoky Ruska namierené proti civilistom, ako aj civilným objektom a infraštruktúre v Kyjeve a na celej Ukrajine. Rovnako odsudzuje konanie Ruska v ukrajinskej Záporožskej jadrovej elektrárni a zdôrazňuje, že Európska únia podporuje úsilie Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu o zachovanie bezpečnosti, ochrany a bezpečnostných záruk tohto zariadenia.
3. Európska rada pripomína vyhlásenie z 30. septembra 2022 a v súlade s rezolúciou Valného zhromaždenia OSN z 12. októbra 2022 opätovne potvrdzuje, že jednoznačne odsudzuje a zásadne odmieta protiprávnu anexiu ukrajinskej Doneckej, Luhanskej, Záporožskej a Chersonskej oblasti zo strany Ruska. Rovnako ako v prípade Krymu a Sevastopola Európska únia túto protiprávnu anexiu nikdy neuzná. Jednostranné rozhodnutia Ruska zámerne porušujú Chartu OSN a flagrantne nerešpektujú medzinárodný poriadok založený na pravidlách. Konanie Ruska na území Ukrajiny nemá žiadny legitímny základ.
4. Európska rada opätovne potvrdzuje, že plne podporuje nezávislosť, zvrchovanosť a územnú celistvosť Ukrajiny. Ukrajina si v súlade s Chartou OSN a medzinárodným právom uplatňuje svoje prirodzené právo na sebaobranu proti ruskej agresii. Má právo oslobodiť všetky okupované územia v rámci svojich medzinárodne uznaných hraníc a znovu nad nimi získať úplnú kontrolu.

5. Európska rada žiada, aby Rusko v súlade s požiadavkou Valného zhromaždenia OSN okamžite, úplne a bezpodmienečne stiahlo všetky svoje vojenské sily z celého územia Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc a aby zastavilo všetky hybridné útoky proti Ukrajine.
6. Vojnové zločiny spáchané proti ukrajinskému obyvateľstvu, o ktorých existuje čoraz viac dôkazov, a nepretržité ničenie civilnej infraštruktúry sú hrubým porušením medzinárodného práva. Európska únia opätovne potvrdzuje svoje pevné odhodlanie brať Rusko a všetkých páchatel'ov a spolupáchatel'ov na zodpovednosť, ako aj svoju silnú podporu vyšetrovaniam zo strany prokurátora Medzinárodného trestného súdu. Európska rada uznáva snahu Ukrajiny dosiahnuť vyvodenie zodpovednosti, a to aj za zločin agresie voči Ukrajine. Vyzýva vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby preskúmali, ako by bolo možné vyvodenie plnej zodpovednosti zabezpečiť.
7. Európska únia ďalej posilnila svoje reštriktívne opatrenia voči Rusku a je pripravená posilňovať ich aj naďalej. Európska rada zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť ich účinné vykonávanie, zabrániť ich obchádzaniu a uľahčovaniu ich obchádzania, a vyzýva všetky krajiny, aby sa pripojili k sankciám EÚ. Úsilie v tomto smere by sa malo zintenzívniť. Európska rada rokovala o tom, ako ďalej zvyšovať kolektívny tlak na Rusko, aby ukončilo svoju útočnú vojnu.
8. Európska rada zdôrazňuje dôležitosť jednotných postupov EÚ pri vydávaní víz ruským žiadateľom, a víta aktualizované usmernenia Európskej komisie.
9. Európska únia bude stáť po boku Ukrajiny tak dlho, ako to bude potrebné. Naďalej bude Ukrajine poskytovať silnú politickú, vojenskú a finančnú podporu, a to aj na pokrytie jej potrieb likvidity, a zintenzívni svoju humanitárnu reakciu, najmä v súvislosti s pripravenosťou na zimu. Rada prijala rozhodnutie o uskutočnení vojenskej pomocnej misie EÚ na podporu Ukrajiny a nedávno aj rozhodnutie o ďalšom navýšení opatrení pomoci z Európskeho mierového nástroja na podporu ukrajinských ozbrojených síl. Európska rada oceňuje prácu v teréne, ktorú vykonáva civilná poradná misia EÚ na Ukrajine.

10. Európska rada vyzýva na včasné poskytnutie zostávajúcej makrofinančnej pomoci Ukrajine vo výške 3 miliárd EUR. Vyzýva Komisiu, aby predložila štrukturálnejšie riešenie v oblasti poskytovania pomoci Ukrajine, a Radu, aby na ňom pracovala. Na uľahčenie prístupu Ukrajiny na jednotný trh by sa mal využiť plný potenciál dohody o pridružení a prehĺbenej a komplexnej dohody o voľnom obchode s touto krajinou.
11. Európska únia je spolu s medzinárodnými partnermi a medzinárodnými finančnými inštitúciami odhodlaná podporovať pomoc pre Ukrajinu, ako aj jej obnovu a rekonštrukciu. V súvislosti s medzinárodnou konferenciou expertov, ktorá sa uskutoční 25. októbra 2022 v Berlíne, Európska rada rokovala o riadení a financovaní tohto úsilia vrátane reforiem. Európska rada, pripomínajúc svoje závery z 30. – 31. mája 2022, okrem toho vyzýva Komisiu, aby predložila možnosti zlučiteľné s právom EÚ a medzinárodným právom zamerané na využitie zmrazených aktív na podporu rekonštrukcie Ukrajiny.
12. Ukrajina vyhlásila, že je pripravená na spravodlivý mier, ktorý by mal zahŕňať rešpektovanie jej územnej celistvosti a zvrchovanosti, ktoré chráni Charta OSN; zabezpečenie schopnosti Ukrajiny brániť sa v budúcnosti; zabezpečenie jej obnovy a rekonštrukcie vrátane preskúmania možností, ako na tento účel použiť finančné prostriedky Ruska; ako aj vyvodenie zodpovednosti za zločiny Ruska spáchané počas vojny.
13. Európska rada vyzýva bieloruské orgány, aby prestali umožňovať útočnú vojnu Ruska tým, že dovoľujú ruským ozbrojeným silám využívať územie Bieloruska a poskytujú podporu ruskej armáde. Bieloruský režim musí v plnej miere dodržiavať svoje záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva. Európska únia je naďalej pripravená rýchlo prijať ďalšie sankcie voči Bielorusku.
14. Európska rada tiež dôrazne odsudzuje vojenskú podporu útočnej vojny Ruska zo strany iránskych orgánov. Táto podpora sa musí zastaviť. V tejto súvislosti Európska rada víta sankcie EÚ, ktoré sa prijali 20. októbra 2022.

Potravinová bezpečnosť

15. Rusko, ktoré vo svojej vojne proti Ukrajine využíva potraviny ako zbraň, ako jediné nesie zodpovednosť za globálnu krízu potravinovej bezpečnosti, ktorú vyprovokovalo. Útočná vojna Ruska spôsobila narušenie poľnohospodárskej výroby, dodávateľských reťazcov a obchodu, v dôsledku čoho vzrástli svetové ceny potravín a hnojív na bezprecedentnú úroveň. Koridory solidarity medzi EÚ a Ukrajinou umožňujú vyvážať významný objem ukrajinských plodín, poľnohospodárskych výrobkov a hnojív do krajín, ktoré ich najviac potrebujú. Európska únia bude všetky koridory solidarity naďalej zefektívňovať. Európska rada podporuje výzvu generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov na predĺženie Čiernomorskej iniciatívy OSN pre obilniny po skončení jej súčasného obdobia, ktoré je stanovené na november. Sankcie EÚ voči Rusku nezakazujú vývoz poľnohospodárskych ani potravinových výrobkov medzi tretími krajinami a Ruskom.

II. KRITICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

16. Európska rada dôrazne odsudzuje akty sabotáže namierené proti kritickej infraštruktúre, ktorých cieľom bol napríklad plynovod Nord Stream. Európska únia bude na akékoľvek úmyselné narušenie kritickej infraštruktúry alebo iné hybridné akcie odpovedať jednotne a rozhodne. Európska rada vyzýva členské štáty, aby prijali naliehavé a účinné opatrenia a nadviazali medzi sebou, ako aj s Komisiou a ďalšími príslušnými aktérmi, spoluprácu zameranú na zvýšenie odolnosti kritickej infraštruktúry. Urýchlene by sa mal dosiahnuť pokrok v súvislosti s návrhom odporúčania Rady o koordinovanom prístupe Únie k posilneniu odolnosti kritickej infraštruktúry, a to aj pokiaľ ide o včasné vykonávanie revidovanej smernice o sieťovej a informačnej bezpečnosti (smernica NIS 2) a smernice o odolnosti kritických subjektov.

III. ENERGETIKA A HOSPODÁRSTVO

17. Vzhľadom na to, že Rusko využíva energie ako zbraň, zostane Európska únia jednotná pri ochrane svojich občanov a podnikov a urýchlene prijme potrebné opatrenia.
18. Európska rada sa dohodla, že so zreteľom na prebiehajúcu krízu je potrebné urýchliť a zintenzívniť úsilie o zníženie dopytu, zaistenie bezpečnosti dodávok, zabránenie uplatňovaniu prídelov a zníženie cien energie pre domácnosti a podniky v celej Únii, ako aj zachovať integritu jednotného trhu.

Európska rada vyzýva Radu a Komisiu, aby urýchlene predložili konkrétne rozhodnutia týkajúce sa nasledujúcich dodatočných opatrení, ako aj návrhov Komisie, a to po posúdení ich vplyvu predovšetkým na existujúce zmluvy vrátane nezasahovania do dlhodobých zmlúv a so zreteľom na rôzne energetické mixy a vnútroštátne okolnosti:

- a) dobrovoľné spoločné nákupy plynu s výnimkou záväznej agregácie dopytu v objeme zodpovedajúcom 15 % potrieb naplnenia zásobníkov na základe národných potrieb a urýchlenie rokovaní so spoľahlivými partnermi s cieľom nadviazať vzájomne prospešné partnerstvá, pričom by sa mala využiť kolektívna trhovú váha Únie a v plnej miere použiť energetická platforma EÚ, ktorá je otvorená aj pre západný Balkán a troch pridružených východných partnerov;
- b) nová doplnková referenčná hodnota najneskôr začiatkom roka 2023, ktorá presnejšie odráža podmienky na trhu s plynom;

- c) dočasné dynamické cenové pásmo pre transakcie so zemným plynom, ktorým sa okamžite obmedzia obdobia nadmerných cien plynu, berúc do úvahy záruky stanovené v článku 23 ods. 2 návrhu nariadenia Rady predloženého 18. októbra 2022;
- d) dočasný rámec EÚ, ktorým sa stanovuje strop pre cenu plynu používaného na výrobu elektriny, zabraňuje nárastu spotreby plynu a rieši finančný a distribučný dosah a jeho vplyv na toky mimo hraníc EÚ, a to vrátane analýzy prínosov a nákladov a bez toho, aby bolo dotknuté hodnotové poradie;
- e) zlepšenie fungovania trhov s energiou s cieľom zvýšiť transparentnosť trhu, znížiť nedostatok likvidity a odstrániť faktory, ktoré zvyšujú volatilitu cien plynu, a to pri zaistení zachovania finančnej stability;
- f) urýchlenie zjednodušenia postupov vydávania povolení v záujme rýchlejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a sietí vrátane núdzových opatrení na základe článku 122 ZFEÚ;
- g) opatrenia v oblasti energetickej solidarity pre prípad prerušenia dodávok plynu na vnútroštátnej, regionálnej alebo únijnej úrovni v situáciách, keď neexistujú dvojstranné dohody o solidarite;
- h) zvýšené úsilie o úsporu energie;

- i) mobilizácia príslušných nástrojov na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ. Bezprostrednou prioritou je zároveň chrániť domácnosti a podniky, najmä tie, ktoré sú v našich spoločnostiach najzraniteľnejšie. Kľúčové je tiež udržať globálnu konkurencieschopnosť Únie. Mali by sa mobilizovať všetky relevantné nástroje na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ s cieľom zvýšiť odolnosť našich hospodárstiev a zároveň zachovať globálnu konkurencieschopnosť Európy, rovnaké podmienky a integritu jednotného trhu. Európska rada je odhodlaná úzko koordinovať reakcie v tejto oblasti politiky. Zdôrazňuje, že je dôležité uskutočňovať úzku koordináciu a v náležitých prípadoch prijímať spoločné riešenia na európskej úrovni, a je odhodlaná dosiahnuť naše ciele politiky jednotným spôsobom. Rada bude hospodársky vývoj ďalej pozorne sledovať a je odhodlaná ďalej posilňovať našu koordináciu v záujme rozhodnej a pružnej politickej reakcie.
19. Európska rada opätovne zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť investície do energetickej efektívnosti, do energetickej infraštruktúry pripravenej na budúcnosť vrátane prepojení a skladovacích možností, ako aj do inovačných technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie.
20. Európska rada vyzýva Komisiu, aby urýchlila prácu na štrukturálnej reforme trhu s elektrinou a na posúdení vplyvu, a vyzýva na ďalší pokrok na ceste k úplnej energetickej únii, ktorá bude mať dvojaký cieľ: európsku energetickú suverenitu a klimatickú neutralitu.
21. Európska rada sa tejto otázke bude ďalej venovať.

IV. VONKAJŠIE VZŤAHY

22. Európska rada viedla strategickú diskusiu o vzťahoch Európskej únie s Čínou.
23. Rokovala aj o prípravách na nadchádzajúci jubilejný samit EÚ – ASEAN, ktorý sa uskutoční 14. decembra 2022. Tento samit bude príležitosťou ďalej prehĺbiť strategické partnerstvo Európskej únie a ASEAN-u a zdôrazniť našu spoločnú oddanosť medzinárodnému právu a medzinárodne dohodnutým normám a štandardom, ako aj podčiarknuť význam spoločných záujmov, ktoré spájajú naše dva regióny v dlhodobom partnerstve.
24. Európska rada zhodnotila prípravy na konferenciu Organizácie Spojených národov o zmene klímy v roku 2022 v Šarm aš-Šajchu (COP 27) a na 15. konferenciu zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite (časť II) v Montreale. Vzhľadom na čoraz intenzívnejšie a častejšie extrémne poveternostné javy vrátane vln horúčav, prírodných požiarov a záplav, ako aj nevídanú stratu biodiverzity na celom svete zdôraznila, že je mimoriadne naliehavé posilniť globálnu reakciu zameranú na riešenie klimatickej krízy a krízy v oblasti biodiverzity. Európska rada vyzýva všetky zmluvné strany, najmä hlavné ekonomiky, aby v snahe zachovať reálnosť „cieľa 1,5 °C“ prehodnotili a posilnili pred zasadnutím COP 27 svoje vnútroštátne stanovené príspevky. Európska rada tiež vyzýva na prijatie ambiciózneho, komplexného a transformačného globálneho rámca pre biodiverzitu po roku 2020 s cieľom zastaviť a zvrátiť stratu biodiverzity.
25. Európska rada odsudzuje neospravedlňiteľné a neprijateľné použitie sily zo strany iránskych orgánov proti pokojným demonštrantom, najmä ženám, a víta reštriktívne opatrenia EÚ voči páchatelom týchto závažných porušení ľudských práv, ktoré boli prijaté 17. októbra 2022. Vyzýva Irán, aby okamžite zastavil násilné zásahy proti pokojným demonštrantom a prepustil zadržaných, a to pri plnom rešpektovaní ich občianskych a politických práv.